

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת חולין

דפים קל - קלד, פרשת מצורע תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדרף

פרק עשירי- הזרוע הלחיים והקיבה

דרף קל

*היכן נוהג ומוקדשין. *המזיק מתנות כהונה.

הזרוע הלחיים והקיבה נוהגין אף בחו"ל ושלא בפני הבית בחולין ולא במוקדשין מנין 1. במוקדשין איכא ק"ו מחזה ושוק שאינו נוהג בחולין אלא דנתמעט שנאמר אותם. ומפרשין מהיכן היה שייך ללמוד: חולין איכא למיפרך דחייבין בבכורה, זכרים חייבין בראשית הגז, תישיש נכנסים לדיר להתעשר, זקנים שכבר נכנסו להתעשר, ולמסקנא מלקוח ויתום ואין לדחות שבמינם נכנסין להתעשר דה"נ קדשים. 2. בעי דחולין יתחייבו בחזה ושוק בק"ו מקדשים שאינם בזרוע לחיים וקיבה, ותירץ להו"א מזה יהיה משפט הכהנים ולמסקנא משום דלא שייך תנופה בחוץ דאינו לפני ה' אלא בפנים והוי חולין בעזרה.

מי שהזיק או אכל מתנות כהונה פטור מלשלם, דילפינן מהפסוק וזה יהיה משפט הכהנים או משום דהוי ממון שאין לו תובעין. והשמועות 1. המתנות דין קאמר שחולקים בדינים שאין נותנים מתנות לכהן ע"ה כיון שאינו מחזיק בתורת ה'. 2. המתנות דין ולא חזה ושוק, איירי בבאו לידו בטבלן וקסבר מתנות שלא הורמו כמי שהורמו. 3. עשיר שעבר בדרך ונצרך לקחת מתנות עניים דעת ר"א דמתי שיחזור ישלם, ודחינן להו"א מדת חסידות ולמסקנא דזו שיטת יחיד. 4. לחכמים א"צ לשלם כיון שהיה עני באותה שעה ומשמע דעשיר ישלם, ודחינן מדת חסידות. 5. בעה"ב שאכל פירותיו טבל פטור שנאמר את אשר ירימו ומשמע דאחד שהורמו משלם, ודחי שבאו לידו בטבלן וכנ"ל. 6. אנסו גרנו לבית המלך בחובו חייב לעשר עליהן ממקום אחר, ודחי דזהו מכיון שהרויח מכך. 7. קנה מעים יחד עם מתנות עליו לתתם לכהן, זה בגלל שנמצאים בעין. 8. תשעה נכסי כהן: תרומה, תרומת מעשר, חלה, ראשית הגז, מתנות, דמאי, ביכורים קרן וחומש, זהו לגבי שקונה בהם כל דבר ומקדש בהם אשה.

דרף קלא

*מתנות בלוי. *סוגי המתנות ודינם.

אמרינן דלא לוקחים מתנות כהונה מלויים משום דמסתפקין האם נקראים עם, והשמועות 1. מתנות כגון הזרוע אין מוציאין מכהן לכהן ולא מלוי ללוי ומשמע דמוציאין מלוי לכהן, ודחי דקאמר כגון הזרוע ואיירי במעשר ראשון ודחי דאף אחר שנקנסו לא לוקחים מהם, ולמסקנא קאי על ראשית הגז. 2. דבר שהוא בקדושה כגון תרומה מוציאין מלויים ודבר שאינו של קדושה כגון הזרוע אין מוציאין, ותירץ דזהו מעשר ראשון ואחר הקנס של עזרא. 3. אמרינן במשנה השוחט לכהן ולגוי פטור ממתנות, וכן כתוב להדיא בברייתא שהשוחט ללוי ולישראל חייב במתנות ש"מ דלויים נקראו עם ותיובתא דרב, וקאמר דזו מחלוקת תנאים. 4. בכפרת יוה"כ נאמר ועל כל עם הקהל אלו ישראל וכפר פליגי אי אתי ללויים או לעבדים ונחלקו האם לויים קרויים עם, ורב הסתפק מהי ההלכה.

הברייתא בסוגי המתנות ודיניהם והלימודים 1. ארבעת המתנות שבכרם פרט עוללות שכחה ופאה, שנאמר לא תעולל, פרט כרמך, לא תעולל לשכחה ופאה בגז"ש אחר כך מזית. 2. בתבואה איכא לקט שכחה ופאה, שנאמר פאת שדך לקט קצירך ושכחת עומר. 3. באילן איכא שכחה ופאה, שנאמר לא תפאר זו פאה אחר כך זה שכחה. 4. בכולן אין טובת הנאה לבעלים שנאמר בהם עזיבה. 5. מוציאין אפילו מעני, שנאמר ולקט קצירך לא תלקט. 6. מעשר עני שמתחלק בתוך הבית יש בו טוה"י לבעלים, שנאמר בו נתינה. 7. מוציאין אפילו מעני, בגז"ש גר. 8. שאר מתנות כהונה כגון הזרוע אין מוציאין מכהן לכהן ולא מלוי ללוי.

דף קלב

*הלכתא במתנות כהונה. *מתנות בכלאים וכוי. *מחוייב במתנות.

הלכתא במתנות כהונה 1. כרב דלא נוטלים מתנות מלוי. 2. כרב חסדא שהמזיק מתנות כהונה פטור. 3. לעולא אפשר לתת מתנות כהונה לכהנת דרק במנחת כהן ממעטינן כהנת שנאמר אהרן ובניו או שנאמר במתנות מיעוט אחר מיעוט, ולר"ש אין לתת לכהנת דיליף סתום מן המפורש דזהו מנחה, והלכתא כעולא וכן ניתן לתת לבעלה הישראל. 4. הלכתא כרב אדא בר אהבה דקאמר לוייה שילדה בנה פטור מפדיון הבן. לרבנן מתנות נוהגות בכלאים וכוי ולר"א נוהג רק בעז הבא על הצביה ולא בתיש הבא על הצביה, והשמועות 1. לענין כסוי הדם ומתנות אמרינן דר"א ורבנן פליגי בצבי הבא על התישה האם שה ואפילו מקצת ותרוייהו מסתפקים האם חוששין לזרע האב, לכן ר"א פוטר לגמרי ולרבנן אמרינן דחייב במתנות רק על החצי של הבהמה. 2. כוי שוה לבהמה שחלבו אסור, שוה לחיה שדמו טעון כיסוי, שוה לבהמה וחיה לאסור חלבו וגידו וחייב בזרוע לחיים וקיבה לרבנן ולא לר"א ולא קאמר דחייב רק בחצי מתנות, ודחי דלא חילק אגב רישא. 3. למסקנא רבנן מחייבי בכל המתנות, דרשינן או שור לרבות כלאים ואם שה לרבות כוי ולר"א לחלק, ומאת זובחי הזבח לרבנן לחלק ולר"א לומר שהדין עם הטבח.

מי מחוייב בנתינת מתנות 1. בכור פטור ממתנות, ואם נתערב במאה בזמן שמאה שוחטים כולם פטורים ואיירי שבא ליד כהן ומכרו לישראל במומו, דאל"כ הכהן בא עליו משני צדדין שהרי בכור כולו שייך לכהן, ואם אחד שוחט את כולם פוטרין לו אחד. 2. השוחט לכהן ולגוי פטור ממתנות ושמעין מינה שהדין עם הטבח, והמשתתף עמהם צריך שירשום סימן. 3. הקונה מעי פרה והיו בהם מתנות הלוקח מחוייב ליתנם ואינו מנכה מן הדמים, אבל אם לקח במשקל מנכה מן הדמים. ובמקרה שהטבח שקל לרב הדין של הכהן עם הטבח ולרב אסי עם הלוקח, ופלוגתייהו בגזל ולא נתיאשו הבעלים ובא אחר ואכלו האם יכול לדון עם הראשון. 4. מאת העם למעט כהנים, ומאת זובחי הזבח לומר שטבח כהן חייב אחרי שתיים ושלוש שבתות, ואם פתח חנות חייב להפריש מיד. 5. רב חסדא קאמר שכהן שאינו מפריש מתנות יהא בשמתא ולכן ניתן לקנסו בלא התראה.

דף קלג

*הבאת המתנות והכהנים. *שותפות כהן בבהמה.

השמועות בהבאת מתנות כהונה ודין הכהנים 1. יש לחלק את המתנות לשיעור נתינה ולכן נותן זרוע לכהן לאחד לחיים וקיבה לאחד, ובשור ניתן לחלק אבר לשנים. 2. פליגי האם בהמה שלא הורמו מתנותיה עושה טבל ואסור לאכול ממנה. 3. מתנות כהונה נאכלות רק צלי ובחרדל, שנאמר למשחה והיינו לגדולה כדרך המלכים. 4. הכהן שאין לתת מתנות כהונה, לרב חסדא אם אינו בקי בדיני כ"ד מתנות הכהונה, ודחינן דר"ש קאמר דלא נותנים רק לכהן שלא מודה בעבודה שנאמר המקריב לו תהיה למנה, אהרן לרבות את כל העבודות: יציקות, בלילות, פתיתות, מליחות, תנופות, הגשות, קמיצות, הקטרות, מליקות, קבלות, השקאת סוטה, עריפת עגלה, טהרת מצורע, נשיאת כפים. 5. לרב אין נותנים מתנות לכהן שאינו יודע ליטול את חוטי הדם שבלחי, ודחינן דאפשר ע"י צלי או שחותך ומולח. 6. לקיחת מתנות כהונה ע"י אביי: בתחילה חטף משום חיבוב מצוה, רב יוסף דרש ונתן ולא ליטול מעצמו לכן אמר שיביאו לו, שמע ויטו אחר הבצע ששאלו חלקם בפיהם ולכן רק נטל כשהביאו לו, שמע שהצנועין מושכין ידיהם לכן לא לקח כלל חוץ מערב יו"כ כדי שיחזיקוהו בכהני מכיון שהיה אנוס מחמת תלמידיו ולא נשא כפיו. 7. כהן יכול לזכות לת"ח עני מתנות שמקבל ממכירי כהונה, ומייתי שרבא ורב ספרא התארחו והשמש היה כהן ורבא אמר לו שיזכה במתנות עבורו ורב יוסף אמר שלא עשה כדין כיון שהשמש עשה וההיתר רק לת"ח עני ורבא לא קיבל את החלום כיון שהיה נזוף.

דין שותפות כהן בבהמה 1. המשתתף עם כהן או עם גוי צריך לרשום, והא דאמרינן בברייתא שעם כהן צריך לרשום ועם גוי א"צ מוקמינן שהגוי יושב בחנות ויודעים שהוא שותף בכך שצועק תדיר או שיושב על ארגז המעות ומשום שאין אמונה בגוי. והא דאמרינן דפסולי המקודשין א"צ לרשום זהו בנמכרין בתוך הבית ולא

באיטליז. 2. שותף באחד מהאיברים, לר"ה רק אותם האבר פטור ולחייא בר רב פוטר מהכל ונדחה, וטעה מהברייתא של כ"ד מתנות כהונה שזרוע לחיים וקיבה נמנו לאחד והסיבה היא כיון דדמייין להדדי. 3. כהן שמכר לטבח רק את הראש בעי האם חייב דאזלין בתר החיוב או בתר רוב הבהמה ופטור, ומוכחינן דבתר חיובא דאמרינן זה חומר במתנות מראשית הגז. 4. כהן שמכר בהמה והשאיר לו את המתנות הוי שיורא, ואם אמר על מנת שהמתנות שלי פליגי האם הוי שיוור או לא.

דף קלד

*ספק חיוב. *דיני נתינה. *דיני במתנות ומקומם.

הדין בספק חיוב ומ"ט 1. גר שנתגייר והיתה לו פרה ואיכא ספק מתי נשחטה אזלין לקולא ופטור דהמוציא מחבירו עליו הראיה. 2. ספק לקט לקט וכן בשכחה ופאה ש"מ דאזלין לחומרא, ובעי למימר דזהו יחידאה ודחי דנלמד מהפסוק עני ורש הצדיקו וזהו צדק משלך ותן לו, ולמסקנא קמה בחזקת חיוב משא"כ פרת הגר. 3. ספק בעיסת גר אזלין לחומרא, אמרינן ספק איסורא לחומרא וזהו בקרבן אשתו, חלה, בכור בהמה טהורה, והפרשת טלה על פטר חמור, וספק ממונא לקולא לגבי ראשית הגז מתנות פדיון הבן והנאה מטלה של פדיון פטר חמור.

השמועות בדין נתינה 1. כאשר אין עניים בשדה פטור מנחות עניים, להו"א שנאמר תעזוב לעני ולגר ולא לעורבים ועטלפים, ולמסקנא כיון שלא נאמר נתינה. 2. אין מביאין תרומה מגורן לעיר או ממדבר ליישוב ואם אין כהן שוכר פרה ומביאה, להו"א בגלל שתרומה עושה טבל, ולמסקנא כיון שנאמר נתינה, ותעזוב יתירא אתי למפקיר כרמו והשכם ובצרו שפטור רק ממעשרות אבל חייב בפרט עוללות שכחה ופאה. 3. מתנות כהונה מעלה בדמים ואוכלן מפני הפסד כהן, כיון שנאמר בהם נתינה. 4. רבי אמי זכה בשקא דדינרי אף שנאמר ונתן וממעטינן שלא יטול מעצמו, זכה לענים או אדם חשוב שאני כיון שצריך להיות גדול מאחיו וכדרשינן גבי כה"ג גדלהו משל אחיו.

דיני הזרוע והלחיים ומנין 1. הזרוע במתנות ובנזיר היא מן הפרק של הארכובה עד כף של יד והיינו שתי עצמות וכנגדו ברגל זהו שוק, ולר"י שוק זהו רק הפרק שבין הקולית ועצם האמצעי. 2. זרוע היא של ימין, שנאמר הזרוע או שהוא כנגד רומח בידו או שנאמר במילואים שוק הימין וילפינן דה"נ בשוק של מוקדשין ובזרוע של חולין. 3. הזרוע אתי לימין, הלחיים לצמר שבראש כבשים והקיבה להביא חלב שעל גבה ושבתוך הקיבה וכהנים נהגו טובת עין ונתנו לישראל. 4. זרוע כנגד ויקח רומח בידו, לחיים כנגד תפילה שנאמר ויפלל, וקיבה כמשמעה שנאמר אל קבתה. 5. הלחי הוא מן הפרק של לחי עד פיקה של גרגרת, והא דאמרינן שנוטל עמה את בית השחיטה זהו כר"ח בן אנטיגנוס שמכשיר מוגרמת, או כולה כרבנן ועמה היינו שבית השחיטה נשאר עם הבהמה.

הדרן עלך פרק עשירי דחולין!

שאלות לחזרה ושינון

פרק עשירי- הזרוע הלחיים והקיבה

דף קל

ג. מי מחוייב בנתינת מתנות (5)
דף קלג

א. השמועות בהבאת מתנות כהונה ודין הכהנים (7)
ב. דין שותפות כהן בבהמה (4)
דף קלד

א. הדין בספק חיוב ומ"ט (3)
ב. השמועות בדין נתינה (4)
ג. דיני הזרוע והלחיים ומנין (5)

הדרן!

א. במה נוהג הזרוע ודין מוקדשין (2)
ב. דין המזיק מתנות כהונה והשמועות (8)
דף קלא

א. השמועות האם הלויים נקראו עם (4)
ב. הברייתא בסוגי המתנות והלימודים (8)
דף קלב

א. הלכתא במתנות כהונה (4)
ב. המח' במתנות בכלאים ובכוי והשמועות (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~340~

המערכת